

JAARPLAN 2018

incl. begroting en meerjarenraming

Parkstad, Oktober 2017

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	2
1 Inleiding	3
2 IBA Organisatie	4
2.1 IBA Practical	4
2.2 IBA Academy en IBA Public	7
2.3 IBA Duitsland en internationaal	9
3 IBA Financiering	10
4 Begroting 2018 en meerjarenraming	11
4.1 Begroting en meerjarenramingen 2019 – 2021	11
4.2 Prognose 2017	12
4.3 Toelichting begroting 2018	12
4.4 Aandeelhoudersbijdrage	12
4.5 IBA Meerjarenprogramma 2019 – 2021	14
5 IBA Projectsubsidies	15
Bijlage 1 Overzicht IBA 50 met focus op 15 projecten	16
Bijlage 2 Overzicht 3 pijlers voor 15 focusprojecten	17

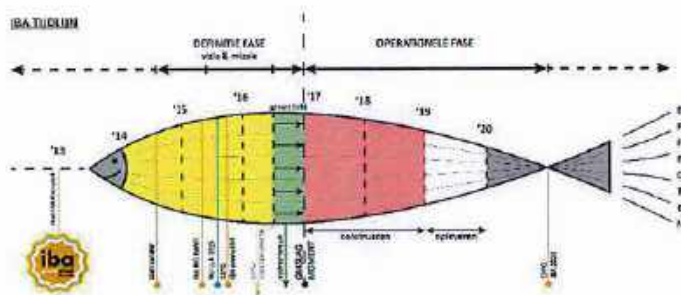

1 INLEIDING

Hierbij biedt de algemeen directeur van IBA Parkstad het Jaarplan 2018 en de bijbehorende begroting en meerjarenraming 2018 ter goedkeuring aan de AvA aan. Het bevat een omschrijving van de werkzaamheden die IBA Parkstad in 2018 voor ogen heeft. Na jaren van ophalen, rangschikken en onderzoek, wordt nu definitief de slag gemaakt naar voorbereiding en uitvoering van projecten. Het IBA-proces is verdeeld over twee periodes van elk drie jaar. De voorbereiding liep van 2014 tot 2017 (definitiefase) en de implementatiefase van 2017 tot 2020 (operationele fase).

IBA gaat in 2018 het moment in van afronding van de definitiefase met het omslagmoment naar de operationele fase. Dit is geen harde overgang, maar dit gebeurt in een vloeiende lijn op projectniveau, waarbij in 2016 al gestart is met de uitvoering van een aantal projecten, terwijl andere projecten een langere voorbereidingstijd kenden.

De AvA is nauw betrokken bij dit proces en zal met toenemende mate middels het voorleggen van voorstellen voor het Uitvoeringsprogramma, het verzoek krijgen in te stemmen met de uitvoering van de projecten. Visueel wordt binnen IBA de vis gehanteerd, die ook duidelijk laat zien dat we ons op dit moment in de overgang naar de operationele fase begeven.

Tekening 1: De vis van IBA

In onderstaand overzicht treft u de planning van de komende besluitvormende AvA's aan. Er worden minimaal 2 bijeenkomsten gepland in 2018. Tussentijds bestaat de mogelijkheid een extra AvA in te lassen of schriftelijk te komen tot besluitvorming als ontwikkelingen daartoe aanleiding geven.

Planning AVA planning 2017	
Datum	Omschrijving
30 oktober 2017	Jaarplan + Begroting 2018 en voortgangsrapportage
4 juni 2018	Jaarrekening en directieverslag 2017 en voortgangsrapportage
29 oktober 2018	Jaarplan + Begroting 2019 en voortgangsrapportage

2 IBA ORGANISATIE

Uit zowel de Midterm Review als uit de analyse over de wijze van communiceren door IBA over de voorgaande periode, die in 2017 hebben plaatsgevonden, zijn een aantal zaken naar voren gekomen die uitwijzen dat het moment was aangebroken om de koers van IBA bij te stellen. Ook de wisseling van de algemeen directeur was daarbij een momentum om de IBA-uitvoeringsfase nadrukkelijker en duidelijker in te laten gaan en de koerswijziging daarin mee te nemen.

De door IBA Parkstad in 2017 ingezette focus op de uitvoering van 15 van de 50 projecten wordt in 2018 centraal gesteld. Daarbij wordt duidelijk bij welke projecten daadwerkelijk kans is op uitvoering van een fysiek resultaat, zodat in 2020 resultaten van de transformatiekracht van onze regio kunnen worden getoond. Om de leden van de AvA voldoende op de hoogte te houden, wordt bij elke AvA-vergadering een integrale voortgangsrapportage (ter kennisname) bijgeleverd bij de stukken. Separaat zal de algemeen directeur op reguliere basis alle in de aandeelhoudersvergadering aangesloten partijen bezoeken om de voortgang te bespreken.

In de organisatiestructuur van IBA Parkstad is een duidelijke focus aangebracht op enerzijds het door IBA Practical bewaken alsook bevorderen van de voortgang van projecten ten behoeve van de start van de uitvoering voor 2020. Anderzijds wordt vanuit IBA Public het organiseren van de communicatie en exposure rondom projecten verder vormgegeven. Daarnaast zal ook IBA Academy verder worden doorgezet om het programma van de toekomst voor Parkstad (na 2020) verder vorm te geven. Dit laatste zal plaatsvinden in afstemming met de regio Parkstad.

In 2018 wordt verder ingezet op het vergroten van het commitment bij het sociale en economische middenveld, de participatie door de inwoners van Parkstad en de omliggende regio, alsook het vergroten van de internationale en nationale bekendheid van IBA Parkstad. De activiteiten van IBA Academy en Q-team zullen in 2018 worden toegespitst op de rol van Supervisor die Jo Coenen 1 september 2017 is ingegaan.

IBA Parkstad heeft de keuze gemaakt om de focus vanuit IBA op 15 projecten te zetten. Projecten die geen onderdeel uitmaken van deze geselecteerde 15, de overige 35 uit het schema van de IBA 50 die in zomer van 2016 bekrachtigd zijn, worden nadrukkelijker onder de hoede gebracht van de projecteigenaren. Tevens worden deze laatste 35 samengebracht onder verschillende agenda's (Culturele, Sociale en Economische Agenda), waardoor betrokken partijen in het algemeen deze thema's breder kunnen laden en IBA Parkstad daarmee een stempel kan zetten op de regio. Op die manier worden verschillende partijen (inwoners, ondernemers, maatschappelijke partijen, financiers etc.) betrokken bij IBA Parkstad, hetgeen bijdraagt aan het creëren van meer draagvlak in de regio.

2.1 IBA Practical

Tot en met 2017 is binnen de AvA ingestemd met het voorgestelde Uitvoeringsprogramma voor diverse projecten, waaronder Centrum Parkstad, de VONSS-gemeenten en de Leisure Lane, Doorontwikkeling Wilhelminaberg en Groevengordel binnen Stedelijke Parken. Ter bevordering van de haalbaarheid van de uitvoering van deze projecten, met name voor het bereiken van de IBA doelstellingen, de IBA-plus, zijn subsidiegelden gereserveerd. In het voorjaar 2018 zullen volgende mandjes van integrale projecten worden geagendeerd voor de AvA. Op deze wijze zijn dan de financiële kaders voor de ontwikkeling van de 15 focusprojecten binnen IBA Parkstad vastgesteld.

Duidelijk is daarbij in ieder geval dat de majeure projecten, die in het bijzonder de ontwikkeling van de stedelijke en landschappelijke structuur van de regio ondersteunen, hoge prioriteit bij zowel IBA Parkstad als de projecteigenaren hebben en qua focus nog meer gaan krijgen. Deze 15 projecten zijn in het najaar met alle aandeelhouders afgestemd en deze projecten staan symbool voor de transformatie- en herstructureringsopgave van de regio. Het zijn projecten die op een bijzondere wijze bijdragen aan de economische en culturele ontwikkeling van het centrum van Parkstad, de ontwikkeling van leisure en de

natuurlandschappelijke ontwikkeling van de westschil van deze regio. In deze projecten is de wijze van veredeling dusdanig integraal en de projectcontext zodanig complex, dat hier een procescoördinatie vanuit IBA van groot belang is.

De 15 focusprojecten zijn in bijlage 1 van dit jaarplan opgenomen in het schema zoals dat in de zomer van 2016 is vastgesteld. In bijlage 2 is een overzicht te zien van deze 15 projecten binnen de 3 pijlers die vormgegeven zijn (Centrum Parkstad, Leisure en Parkstedelijke schil).

Voor de projecten waarbij geen zicht is op uitvoering, noch sprake is van onomkeerbare besluitvorming in 2020, zal aan de AvA worden voorgesteld de kandidaatstatus en eventuele reeds gemaakte reserveringen voor subsidiegelden te laten vervallen in het voorjaar van 2018. In 2018 zal vanuit IBA Practical de integrale voortgang van de haalbare projecten worden bevorderd op basis van een gezamenlijk vastgestelde opzet van planning en uitvoering met een duidelijk zicht op uitvoering. Dit gebeurt vanuit een helder beeld met betrekking tot posities en verantwoordelijkheden van partijen.

In het algemeen kan gesteld worden dat het onderdelen Practical in 2018 vol in bedrijf gaat, voor zover dat niet reeds in 2017 het geval was. Een greep uit alle projecten is hieronder kort verwoord. Halfjaarlijks zal middels een voortgangsnotitie de uitgebreide terugkoppeling van alle projecten plaatsvinden.

Centrum Parkstad

In lijn met het besluit van de AvA in juni 2017 om € 8,4 miljoen vanuit IBA bij te dragen aan de transformatie van het Centrum van Parkstad, zullen in 2018 projecten verder worden geconcretiseerd en zal tevens worden gestart met de uitvoering van een aantal projecten. In het deelgebied Muziekboulevard zal de uitbreiding van het poppodium De Nieuwe Nor plaatsvinden. In het deelgebied Central Park zal het winkelcentrum de Plu worden gesloopt en worden de ruimtelijke contouren – mede op basis van het IBA-Contourenplan – in een stedenbouwkundig plan uitgewerkt. Hiermee wordt de invulling van het Central Park als groene oase in de stad concreet.

In 2018 wordt het perspectief op de Royal duidelijker en zullen verschillende gevels een belangrijke kwaliteitsimpuls ondergaan. Ook zullen verdere stappen gezet gaan worden om de plannen voor de openbare ruimte in het Centrum van Heerlen anders vorm te gaan geven.

Leisure

Met de realisatie van de Leisure Lane wordt een belangrijke impuls gegeven aan de toeristisch-recreatieve bereikbaarheid van de regio. In 2018 zal door de betrokken gemeenten de technische uitwerking voor delen ervan worden afgerond. Tegelijkertijd zullen bepaalde delen reeds worden uitgevoerd. IBA zorgt in 2018 voor een verbijzondering van groen langs de Leisure Lane. Piet Oudolf wordt namens IBA verantwoordelijk voor het ontwerp van deze kwaliteitsimpuls.

Voor de Groevingordel heeft IBA Parkstad middels een nadere verdieping van het Plan van Transformatie een aantal interventies voorgesteld die op de middellange termijn kunnen worden uitgevoerd. Voor 2018 wordt met name met de gemeente Heerlen en de ontgronders gewerkt aan het realiseren van interventies voor de kortere termijn, zoals de realisatie van een langzame recreatieve verbinding deels op en deels rondom de Zuidplas, waarmee een fiets- of wandelrondje Groeves mogelijk is. Ook wordt ingezet op de inpassing van een aantal uitkijkpunten.

Voor de Wilhelminaberg zal Gemeente Landgraaf de regie voeren over de verdere uitwerking van de financiële en ruimtelijke contouren van het ontwerp van de Oloïde, zodat de haalbaarheid hiervan in 2018 kan worden vastgesteld.

Parkstedelijke schil

De voorbereiding van de ontwikkeling van de Parkstedelijke Schil rondom het stedelijke gebied van de regio zal in 2018 verder plaatsvinden. Deze westschil bestaat uit de deelgebieden "Land van Kalk & Beekdal" en "van Schimmert tot Schinveld".

Voor Simpelveld en Voerendaal worden de ruimtelijke en financiële voorwaarden voor de poorten van het

landschapspark verder uitgewerkt, zodat in 2019 realisatie van deze locaties als infopunt en natuurtransferium mogelijk wordt. Dit betreft de natuurtransferia Simpelveld inclusief stationsomgeving, Mingersborg en de Kunradersteengroeve.

Voor de toekomstige gemeente Beekdaalen wordt in 2018 ingezet op de verdere versterking van de landschappelijke kwaliteiten van dit gebied door enerzijds de gebiedsontwikkeling van Thull. Thull ligt op de kruising van de as 'van Schimmert tot Schinveld' en de as 'A76' tussen de Westelijke Mijnstreek en Parkstad, centraal in de West-schil van IBA Parkstad. In het project worden in 2018 de kaders voor de integrale gebiedsontwikkeling van de Alfabrouwerij en het omliggende gebied uitgewerkt. Op deze wijze worden de thema's water en historie gepositioneerd binnen de recreatieve sector en wordt de verbinding met de naastgelegen Leisure-routes versterkt.

Volgend jaar wordt binnen dit gebied daarnaast de duurzame herbestemming van "de Reus van Schimmert" verder opgepakt. Deze leegstaande watertoren wordt een voorbeeld van innovatie, educatie en beleving in de vorm van producten en diensten rondom het thema "Water als bron van het leven". Tevens wordt gestart met de bouw van de fietsbrug over de provinciale weg N274, waarbij ook het markante kunstwerk van Marijke de Goey als Poort van Parkstad wordt gerealiseerd. Ook zal in 2018 worden gestart met het zichtbaar maken van de historische grachten van "Het verzonken kasteel Etzenrade", zodat de educatieve en historische functie van dit gebied kan worden gestart. Tot slot zullen volgend jaar de contouren van het opwaarderen en het multifunctioneel inrichten van het terrein rondom het Zweefvliegveld duidelijk worden, zodat een desolate omgeving kan worden getransformeerd naar een kwalitatief hoogwaardige toeristische locatie.

Overige projecten

In 2018 zal de gebiedsontwikkeling van de hoogbouwflats Bleijerheide binnen het project Super Local verder worden voortgezet. Middels realisatie van het Exposegebouw zullen de resultaten van innovatieve sloop en hergebruik van materialen worden getoond. Ten aanzien van het project Center Court zal de haalbaarheid van de herontwikkeling van de locatie Atriumterrein tot bewegingsboulevard in 2018 duidelijk worden.

IBA ondersteunt daarnaast economische projecten, zoals het meedenken over de contouren voor de doorontwikkeling van C-Mill, alsook over de haalbaarheid van Endless Summer. Ook zal de duurzame herbestemming van een aantal kerken als belangrijk onderdeel van het religieus erfgoed in de regio in 2018 feitelijk gestalte krijgen.

Commitment vanuit het sociale en economische middenveld

Het is van groot belang dat binnen de projecten partijen uit het economische en sociale middenveld erbij worden betrokken. Zo kan de innovatieve kennis vanuit de projecten worden verbonden met deze externe partijen en worden toegepast binnen andere projecten. De uitwerking van de onderliggende centrale IBA-thema's kan op die manier structureel worden geborgd.

2.2 IBA Academy en IBA Public

Academy

Er vindt een continue verdieping plaats binnen IBA Academy ten aanzien van de IBA-methodiek en de thema's van het vliegwiel, waarbij het proces van de regiokaart van Parkstad anno 2014 wordt omgezet naar een nieuwe kaart voor de toekomst van Parkstad. Hiertoe zijn projecten opgehaald, gerangschikt en gebundeld volgens de bekende gebieden. Deze zijn verder ontwikkeld en vormen samen de basiskaart van Parkstad.

Ook zijn projecten gerangschikt naar vliegwiel-thema's. Deze vijf vliegwielthema's worden ingezet om de 3 hoofdthema's van IBA: Flexibele Stad, Energie Stad en Recycle Stad, aan te jagen. Het blijven de hogere doelen van IBA Parkstad. De rol van IBA Parkstad is het versnellen van initiatieven op het gebied van de transformatie en herstructureringsopgave van Parkstad.

Deze thema's zijn de dragers van de IBA-projecten. Zo wordt getracht de projecten te verbinden. De effecten van de projecten zijn van belang voor de transformatie- en herstructureringsopgave door een bewezen economische, sociale en culturele impuls voor de Parkstadregio in verandering.

Om de projecten tot realisatie te brengen en de hoogste kwalificatie van het IBA-label te kunnen verlenen, worden ze voortdurend gespiegeld aan de basiskaarten en het vliegwiel.

De inhoudelijke veredeling van de schoepen van het vliegwiel vindt plaats in 5 thematische documenten. De IBA-experts ((eu)regionaal en (inter)nationaal), het Q-team en de "international studio", worden als inspiratoren betrokken bij het leveren van de inhoudelijke kaders om deze voor de toekomst te verankeren. Regie, redactie en vormgeving gebeurt onder verantwoordelijkheid van IBA Academy. De vliegwiel-thema's betreffen:

- Collateral landscape (groen)
- Clever heritage (paars)
- Re-use & remodelling (rood)
- Crafts & manufacturing (blauw)
- Activating the mental space (geel)

In deze 5 thema's zitten alle projecten onderverdeeld, het betreft dus uitdrukkelijk geen nieuwe projecten. Er worden verbanden gelegd binnen een bepaald thema, die in de bestaande projecten worden uitgewerkt, maar die geografisch verspreid liggen over alle gebieden. Deze uitwerking zal de noodzakelijke structuur geven aan de thema's en een visie vastleggen voor de toekomst. Ook na 2020 kan, via de uitgezette (ontwikkel)lijnen, door gemeentes en provincie hieraan verder gewerkt worden.

De dynamiek in de regio en het vakgebied vergen ook dynamiek in het kader dat de Academy neerzet. Om in 2020 de nieuwe kaart van de regio neer te kunnen leggen, zal er continu aandacht moeten blijven voor de werkzaamheden binnen het kader van de Academy.

Eind 2017 zal het veredelingswerk vanuit de IBA Academy zijn afgerond, en dit zal zijn uitgewerkt in vijf programmadocumenten die corresponderen met de thema's van het vliegwiel. Met dit totaaldocument zet IBA haar blik op de toekomst neer. Deze documenten zullen input zijn voor het nieuwe programma voor de toekomst van Parkstad waar samen met de Stadsregio Parkstad aan gewerkt gaat worden. IBA Academy streeft naar blijvende verankering van de effecten van haar dragende componenten in de regio Parkstad Limburg.

Concreet stelt IBA Academy zich ten doel om kennisontwikkeling op het gebied van transitieopgaven in de gebouwde omgeving te stimuleren en te coördineren en daarnaast een kennisinfrastructuur te creëren die voorziet in relevante opleidingen. De IBA Academy is een platform, waarin betrokken partijen de activiteiten uitwisselen, desgewenst op elkaar afstemmen en gezamenlijk optrekken in het borgen en versterken van deze kennisinfrastructuur vanuit het euregionale Zuid-Limburg met Parkstad Limburg als vertrekpunt.

De communicatie rondom de thema's zal geprogrammeerd worden in een communicatiekalender. In elke schoep/blad zal dat tot diverse vormen kunnen leiden (excursie, debat, congres, lezing, bustour, expositie etc.) Daarnaast zullen de thema's op grote (inter)nationale beurzen/events en congressen gebracht worden in 2018-2019 om in het jaar 2020 naar buiten te treden met een aantal inhoudelijke internationale IBA-congressen. Communicatie op alle niveaus en voor alle betrokkenen van en bij IBA.

In het proces voor de besluitvorming rond de IBA reserveringen voor subsidies worden de projecten die opgenomen zijn in het programmavoorstel voor de AvA, ter advisering voorgelegd aan het Q-team. IBA Academy heeft in de afgelopen jaren ervoor gezorgd dat de ideeën en plannen door IBA zijn opgehaald, gestructureerd aangepakt konden worden, maar tevens konden worden gewogen en getoetst. Voor het Q-team is de Academy altijd een belangrijk onderdeel geweest, waaraan zij de plannen die aan hen werden voorgelegd konden toetsen. Nu de curator Jo Coenen in de rol van Supervisor IBA aan de slag gaat, zal hij de aansturing van het Q-team volgens de gestructureerde aanpak van de Academy voortzetten.

Public

IBA Public is het openbare instrument gericht op de mentale ontwikkeling van Parkstad. Bij een uitvoeringsfase hoort een ander soort communicatie dan bij de veredelingsfase die nu is afgerond. IBA-Public werkt hard aan het versterken en het laden van het merk en de resultaten van IBA-Parkstad door communicatie over de projecten thematisch aan IBA te verbinden (en vice versa) en de omgeving nadrukkelijker te betrekken en daarmee een gezicht geven. Tegelijkertijd zal IBA-Public de IBA-Parkstad (inter)nationaal bekendheid geven door o.a. samen met de Stadsregio Parkstad Limburg deel te nemen aan (inter)nationale beurzen, congressen, events en bijeenkomsten.

2.3 IBA Duitsland en internationaal

IBA Internationaal

Met het oog op IBA Parkstad is het van groot belang dat in het nieuwe regeringsbeleid voor de periode 2017-2021 aandacht is voor een goede balans in Nederland. Om voldoende basis voor een goede samenwerking met het volgende kabinet te creëren, is nodig dat binnen de verkiezingsprogramma's van de verschillende politieke partijen reeds aandacht is voor de IBA aanpak. Dit kan door het concept met naam te noemen of door in een paragraaf over stedelijke ontwikkeling specifiek aandacht te vragen voor steden die een stevige transformatieopgave doormaken. Een goede balans in de ruimtelijke en economische ontwikkeling van Nederland betekent dat er zowel politieke aandacht is voor regio's die reeds nu al excelleren en tot de wereldtop behoren, als voor de regio's die nu een extra investeringsimpuls nodig hebben om bij de kopgroep aan te kunnen haken. De stadsregio's spelen niet alleen op Nationaal maar vooral ook op Europees vlak een grote rol in het beleid van de toekomst. De stadsregio die de Parkstad met Aken en haar omliggende regio de Städteregion Aachen is een regio die veel potentie in zich draagt. Door verschillende beleidsterreinen gezamenlijk aan te pakken, is het gemakkelijker om de Europese doelstellingen, die bijvoorbeeld gesteld zijn in de Europa 2020 strategie, te behalen. De Urban agenda gaat deze gezamenlijke aanpak stimuleren: verschillende niveaus van bestuur (Europees, nationaal en regionaal) worden samengebracht waardoor optimale resultaten behaald kunnen worden. Steden hebben een belangrijke rol in het leveren van inzichten en best practices over de vormgeving en invulling van de Urban agenda. Door het uitwisselen van best practices, kan op nationaal niveau, maar ook op decentraal en regionaal niveau in verschillende EU-lidstaten van elkaar geleerd worden. Momenteel komen verschillende Europese steden al samen in het netwerk EUROCITIES, waar zij best practices uitwisselen. EUROCITIES werkt ook mee in de ontwikkeling van de Urban Agenda.

Ook de Vereniging Nederlandse Gemeenten, het Ministerie van Binnenlandse zaken en het Huis Nederlandse Provincies (HNP) zijn bezig met de Urban agenda. Zij zijn betrokken bij de visievorming van zowel de Agenda Stad als de EU Urban Agenda.

IBA meets IBA

IBA Parkstad maakt deel uit van de IBA meets IBA organisatie. In het jaar 2017 hebben er vele activiteiten plaatsgevonden. De groep van IBA uitvoerende partijen wordt steeds groter. Wenen en Stuttgart zijn met een IBA aan de slag gaan. Er is afgesproken binnen het IBA meets IBA gremium dat de banden nauwer worden aangehaald en dat er op het gebied van communicatie meer samenwerking komt. De lancering van een gezamenlijke website (<https://www.open-iba.de/>) en expositie heeft reeds plaatsgevonden. Het is van belang dat wanneer er activiteiten c.q. projecten zijn die IBA breed interessant zijn, door IBA Parkstad ook hieraan wordt deelgenomen. Dit vergroot het draagvlak van onze eigen IBA projecten en geeft er meteen een internationale status aan.

Al met al zal er in 2018 breed, maar soms ook projectgericht, binnen het IBA meets IBA netwerk intensief geopereerd worden. Tijd en energie worden geïnvesteerd in het op Europees vlak neerzetten van het IBA-netwerk, dat met zijn 100-jarige geschiedenis op het gebied van stads- en gebiedsontwikkeling het instrument in handen heeft om de focus vanuit het Europees beleid op de stadsregio's vorm te geven. Voor IBA Parkstad is dit van groot belang in haar relatie met de regio Aken, waar gezamenlijk optreden en handelen kansen bieden op fondsen vanuit Europa om ontwikkelingen mogelijk te maken.

3 IBA FINANCIERING

Voor de IBA Parkstad focusprojecten moet actief op zoek worden gegaan naar sponsoring en subsidies. Door de onbekendheid van de IBA in Nederland, moeten subsidies ook via andere wegen en kanalen worden binnengehaald.

In samenwerking met de Stadsregio Parkstad Limburg en de aandeelhouders wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke multiplier bovenop de door de regionale overheid beschikbaar gestelde financiële middelen om de IBA-projecten en daarmee de investeringen in het transformatieproces van de Regio Parkstad te realiseren.

Het investeringsprogramma van IBA Parkstad is bij uitstek kansrijk voor het verwerven van Europese en nationale subsidies. IBA en zijn aandeelhouders beschikken immers in principe over de noodzakelijke co-financieringsgelden in de Regio Parkstad.

In 2018 worden nog specifiek per projectcluster en thema alle mogelijkheden voor subsidieverstrekking onderzocht om te komen tot een advies voor een samenhangende aanpak en uitvoering richting de Europese en nationale agenda en de daarmee samenhangende middelen.

EUquest doet in samenspraak met de gemeente Heerlen, onderzoek voor het advies op het niveau van IBA Parkstad als totaliteit als integrerend kader en op het niveau van de afzonderlijke integrale projecten van IBA Parkstad.

Bezien wordt waar de behoefte ligt en of er subsidiemogelijkheden zijn via de Europese Unie en via Nationale bijdragen. IBA Parkstad, alsook de projecteigenaren, treden op als co-financierders en daarmee zijn projecten kansrijk om in aanmerking te komen voor de subsidieprogramma's.

Door internationale samenwerking is het mogelijk de doelstellingen die besloten liggen in een project te bereiken of zelfs nog te vergroten. De eerste resultaten hiervan zijn in 2017 succesvol gebleken en hebben tot resultaat geleid. Deze lijn wordt in 2018 nog verder geïntensiveerd.

Door inzet van IBA Public en Academy, in samenspraak met de Stadsregio Parkstad, worden de relaties met partijen, overheden, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en het bedrijfsleven aangehaald en gevraagd mee te denken. Acties gericht op subsidiemogelijkheden vanuit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en OPZuid worden in 2018 nog sterker ingezet.

4 BEGROTING 2018 EN MEERJARENRAMING

In 2017 is de gemeente Schinnen tot de IBA Parkstad BV toegetreden. De nieuwe aandeelhouder is vanaf dit jaar dan ook in de begroting 2018 en de meerjarenramingen 2019-2021 geïntegreerd.

In de komende paragrafen wordt een toelichting gegeven op de onderdelen van de begroting. De begroting ziet enkel op de apparaatskosten en de zogenaamde projectkosten. IBA-subsidies maken geen deel uit van de IBA-begroting maar worden via de Balans geregistreerd en verantwoord.

Tabel 1 betreft de IBA-begroting 2018 met de vergelijkende cijfers uit 2017 en de meerjarenraming 2019 tot en met 2021. Op de onderdelen waar dit noodzakelijk wordt geacht is een korte financiële toelichting gegeven.

4.1 Begroting en Meerjarenramingen 2019 – 2021

Onderstaande tabel (tabel 1) is een weergave van de begroting 2018, die is afgezet tegen de begroting van 2017 en de prognose per september 2017. Ook een overzicht van de meerjarenraming is in deze tabel opgenomen.

	Begroting 2017	Prognose 2017	2018	2019	2020	2021	TOTAAL
	TUSSENRAPPORTAGE		BEGROTING	MEERJARENBEGROTING 2019-2021			
LASTEN							
				BEDRAGEN X € 1.000			
GOVERNANCE	70,00	82,00	160,00	70,00	70,00	70,00	370,00
AVA	25,00	20,00	25,00	25,00	25,00	25,00	100,00
Accountant	20,00	35,00	35,00	20,00	20,00	20,00	95,00
Bestuur	25,00	27,00	100,00	25,00	25,00	25,00	175,00
FINANCE & FACILITIES	685,00	650,00	635,00	685,00	685,00	685,00	2.690,00
Personeel							
Personeel- en salarislsten	395,00	375,00	320,00	395,00	395,00	395,00	1.505,00
Organisatie							
Huisvesting	95,00	120,00	120,00	95,00	95,00	95,00	405,00
ICT	40,00	30,00	40,00	40,00	40,00	40,00	160,00
Drukwerk	30,00	10,00	30,00	30,00	30,00	30,00	120,00
Diensten van derden	75,00	65,00	75,00	75,00	75,00	75,00	300,00
Overige kosten	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	200,00
Totaal apparaatskosten	755,00	732,00	795,00	755,00	755,00	755,00	3.060,00
IBA-PROJECTEN							
Practical	2.289,00	2.265,00	1.530,00	1.530,00	1.515,00	200,00	4.775,00
Public	340,00	340,00	650,00	700,00	476,00	200,00	2.026,00
IBA Academy/School	150,00	150,00	150,00	150,00	150,00		450,00
IBA-Event							
Totaal projectkosten	2.779,00	2.755,00	2.330,00	2.380,00	2.141,00	400,00	7.251,00
TOTAAL LASTEN	3.534,00	3.487,00	3.125,00	3.135,00	2.896,00	1.155,00	10.311,00
BATEN							
Bijdrage aandeelhouders	3.534,00	3.534,00	2.779,00	2.779,00	2.896,00	1.155,00	9.609,00
Ontrekking algemene reserve			346,00	356,00			702,00
TOTAAL BATEN	3.534,00	3.534,00	3.125,00	3.135,00	2.896,00	1.155,00	10.311,00
BEGROTINGSRESULTAAT	0,00	47,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-

Tabel 1. Begroting 2018 en Meerjarenraming 2019-2021

4.2 Prognose 2017

Op basis van de beschikbare financiële stand van zaken per 30 september 2017 is een prognose gemaakt van het te verwachten eindresultaat over 2017. In de kolommen van Tabel 1 treft u deze cijfers aan. Uit deze cijfers blijkt dat het verwachte voordelig begrotingsresultaat 2017 € 47.000,- is. Eventuele onvoorziene tegenvallers in de nog resterende maanden van 2017 kunnen daarmee worden afgedekt. Naar verwachting overschrijden zowel de apparaatskosten als de projectkosten in totaal de beschikbare budgetten voor 2017 niet. De jaarrekening 2017 wordt verwacht in juni 2018, voorzien van de controleverklaring van de accountant. De AvA neemt dan het besluit over de goedkeuring van de jaarrekening en de bestemming van het resultaat.

4.3 Toelichting Begroting 2018

De begroting 2018 bedraagt in totaal afgerond € 3.125.000. Dit bedrag is € 346.000 hoger dan de prognose uit de vorige meerjarenraming (2018-2021 in de begroting 2017). De hogere kosten worden gedekt door een onttrekking aan de algemene reserve van datzelfde bedrag (€ 346.000,-). De algemene reserve is ontstaan door de reservering van de voordelige exploitatieresultaten uit de jaarrekeningen 2014-15 en 2016. Hierna treft u een korte financiële toelichting aan per kostenplaats in de begroting.

Apparaatskosten

De apparaatskosten in de begroting over 2018 bedragen € 40.000,- meer dan in de begroting van 2017. De ervaring leert dat een aantal posten aan de zuinige kant zijn geraamd, waardoor aanpassing na 3 jaar van deze kosten op zijn plek is. In het overzicht zijn enkele verschuivingen van kosten ten opzichte van 2017 verwerkt. In tegenstelling tot de voorgaande jaren zijn de kosten van de algemeen directeur van IBA voor 50% (was 10%) toegerekend aan het 'Bestuur' onder 'Governance'. De overige 50% zijn toegerekend aan 'Practical' onder de 'Projectkosten' (was 90%).

Projectkosten

Inhoudelijk wordt ingegaan op de projectkosten van IBA Parkstad in het jaarplan waar deze begroting deel van uitmaakt. In de begroting zelf wordt volstaan met een korte financiële toelichting per IBA-instrument (Practical, Public en Academy).

IBA Practical

IBA verkeert nu in de fase van de stapsgewijze afronding van het veredelingsproces voor IBA-projecten. De begroting voor IBA Practical in 2018 is derhalve conform de meerjarenbegroting verlaagd tot € 1.530.000.

IBA Public en Academy

De begroting van IBA Public is verhoogd van € 340.000,- in 2017 tot € 650.000,- in 2018 als gevolg van het naderen van de realisatiefase van IBA-projecten. IBA Parkstad blijft veel waarde hechten aan de betrokkenheid van de burgers en ondernemers van Parkstad Limburg en de gemeente Schinnen via presentaties en regelmatige publicaties. De hogere kosten van IBA Public zijn gedekt door onttrekkingen aan de algemene reserve, die bestaat uit de positieve exploitatieresultaten in 2014-15 en 2016. De begroting van IBA Academy blijft met € 150.000 gelijk aan de meerjarenbegroting 2017.

4.4 Aandeelhoudersbijdrage

In deze paragraaf wordt de jaarlijkse financiële bijdrage van de aandeelhouders van IBA Parkstad gedurende de IBA-periode tot en met 2021 toegelicht aan de hand van diverse financiële overzichten.

De aandeelhoudersbijdrage aan IBA Parkstad bestaat uit 'apparaatskosten' en 'projectkosten'. Samen maken zij deel uit van de IBA-begroting. De aandeelhoudersbijdrage voor projectsubsidie maakt eveneens deel uit van de projectkosten (niet van de begroting). De projectkosten zijn onderverdeeld in de IBA-

instrumenten Practical, Public en Academy enerzijds en anderzijds de bijdrage voor te verlenen projectsubsidies.

In de jaarrekening rapporteert IBA Parkstad over het jaarlijks exploitatieresultaat in de Rekening via baten en lasten en de toelichting daarop. Over de financiële voortgang van de subsidieverstrekking wordt gerapporteerd via de balans met bijbehorende toelichting.

In de tabellen 2 tot en met 5 is de samenstelling van de jaarlijkse aandeelhoudersbijdrage, globaal en gespecificeerd per aandeelhouder opgenomen. Daarnaast wordt elke tabel kort, afzonderlijk toegelicht.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Apparaatskosten + IBA-instrumenten										
Parkstadgemeenten	€ 300	€ 300	€ 500	€ 500	€ 500	€ 600	€ 600	€ 600	€ 600	€ 4.500
Provincie Limburg	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500	€ 4.500
	€ 800	€ 800	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.100	€ 1.100	€ 1.100	€ 1.100	€ 9.000
IBA-Projecten										
Parkstadgemeenten	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.500	€ 1.500	€ 2.600	€ 2.600	€ 2.600	€ 2.600	€ 2.600	€ 18.000
Gemeente Schinnen miv 1 jan. 2017					€ 128	€ 128	€ 128	€ 128	€ 128	€ 640
Provincie Limburg (op afroep)			€ 615	€ 1.694	€ 5.680		€ 10.651			€ 18.640
	€ 1.000	€ 1.000	€ 2.115	€ 3.194	€ 8.408	€ 2.728	€ 13.379	€ 2.728	€ 2.728	€ 37.260
TOTAAL GENERAAL	€ 1.800	€ 1.800	€ 3.115	€ 4.194	€ 9.408	€ 3.828	€ 14.479	€ 3.828	€ 3.828	€ 46.280

Tabel 2: Jaarlijkse aandeelhoudersbijdrage aan IBA Parkstad BV

Tabel 2 betreft het gecompriëerde overzicht van de jaarlijkse bijdrage van de aandeelhouders aan IBA Parkstad voor apparaatskosten en projectkosten. Uit het overzicht blijkt dat de aandeelhoudersbijdragen voor Apparaatskosten, Projectkosten en Projectsubsidies sinds 2017 in totaal € 46,28 miljoen bedragen (2016 was € 45 miljoen).

In verband met de toetreding van de gemeente Schinnen in januari 2017 heeft IBA Parkstad BV 766 nieuwe aandelen uitgegeven tegen de nominale koers per aandeel van € 1,00. Aan de gemeente Schinnen en de Provincie Limburg zijn elk 388 aandelen toegekend. Schinnen bezit nu 1,87% van de uitgegeven IBA-aandelen. De gemeente Schinnen en de Provincie Limburg hebben zich verplicht tot een (in het geval van de Provincie aanvullende) bijdrage aan IBA Parkstad gedurende de jaren 2017 tot en met 2021 van elk € 128.000 per jaar als gevolg van de verwerving van de genoemde aandelen.

De verhouding van het aandelenkapitaal tussen de gemeentelijke aandeelhouders inclusief Schinnen en de Provincie Limburg blijft 50% gemeenten en 50% Provincie Limburg; gelijk aan 2016. Door de uitgifte van 766 nieuwe aandelen in 2017 is het aandelenkapitaal van IBA Parkstad toegenomen tot 20.776 met een totale nominale waarde van € 20.776,00.

Aandeelhouders/jaar	Perce.	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Gemeente Brunssum	11,34%	34.020,00	34.020,00	56.700,00	56.700,00	56.700,00	56.700,00	56.700,00	56.700,00	56.700,00	567.000,00
Gemeente Heerlen	60,77%	122.310,00	122.310,00	203.850,00	203.850,00	203.850,00	203.850,00	203.850,00	203.850,00	203.850,00	2.038.500,00
Gemeente Kerkrade	19,47%	58.410,00	58.410,00	97.350,00	97.350,00	97.350,00	97.350,00	97.350,00	97.350,00	97.350,00	973.500,00
Gemeente Landgraaf	13,91%	41.820,00	41.820,00	69.700,00	69.700,00	69.700,00	69.700,00	69.700,00	69.700,00	69.700,00	697.000,00
Gemeente Nuth	4,78%	14.340,00	14.340,00	23.900,00	23.900,00	23.900,00	23.900,00	23.900,00	23.900,00	23.900,00	239.000,00
Gemeente Oudekerke	2,62%	7.860,00	7.860,00	13.100,00	13.100,00	13.100,00	13.100,00	13.100,00	13.100,00	13.100,00	131.000,00
Gemeente Simpelveld	3,34%	10.020,00	10.020,00	16.700,00	16.700,00	16.700,00	16.700,00	16.700,00	16.700,00	16.700,00	167.000,00
Gemeente Voerendaal	3,74%	11.220,00	11.220,00	18.700,00	18.700,00	18.700,00	18.700,00	18.700,00	18.700,00	18.700,00	187.000,00
Gemeente Schinnen per 1-1-2017						0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	100,00%	300.000,00	300.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	600.000,00	600.000,00	600.000,00	600.000,00	4.500.000,00

Tabel 3: Financiële bijdrage apparaatskosten per gemeente

De bijdrage aan de apparaatskosten per gemeente in Tabel 3 spreekt voor zich. Noemenswaardig is nog dat de bijdrage aan IBA Parkstad van de gemeente Schinnen vanaf 2017 volledig is toegevoegd aan de projectkosten, zodat voor Schinnen in deze tabel '0' staat. Conform de wens van de aandeelhouders wordt aldus bereikt dat zoveel mogelijk budget van IBA Parkstad wordt besteed aan de projecten.

Aandeelhouders/jaar	Perc.	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Gemeente Brunssum	11,34%	113.400,00	113.400,00	170.100,00	170.100,00	294.840,00	294.840,00	294.840,00	294.840,00	294.840,00	2.043.700,00
Gemeente Heerlen	49,77%	407.700,00	407.700,00	611.550,00	611.550,00	1.060.020,00	1.060.020,00	1.060.020,00	1.060.020,00	1.060.020,00	7.338.600,00
Gemeente Kerkrade	19,47%	194.700,00	194.700,00	292.050,00	292.050,00	506.720,00	506.720,00	506.720,00	506.720,00	506.720,00	3.504.600,00
Gemeente Landgraaf	13,94%	139.400,00	139.400,00	209.100,00	209.100,00	362.440,00	362.440,00	362.440,00	362.440,00	362.440,00	2.509.200,00
Gemeente Nuth	4,78%	47.800,00	47.800,00	71.700,00	71.700,00	124.280,00	124.280,00	124.280,00	124.280,00	124.280,00	850.400,00
Gemeente Onderbanken	7,62%	76.200,00	76.200,00	114.300,00	114.300,00	201.720,00	201.720,00	201.720,00	201.720,00	201.720,00	1.400.000,00
Gemeente Simpelveld	3,34%	33.400,00	33.400,00	50.100,00	50.100,00	86.840,00	86.840,00	86.840,00	86.840,00	86.840,00	601.200,00
Gemeente Voerendaal	3,74%	37.400,00	37.400,00	56.100,00	56.100,00	97.240,00	97.240,00	97.240,00	97.240,00	97.240,00	673.200,00
Gemeente Schinnen miv 1-1-2017						128.000,00	128.000,00	128.000,00	128.000,00	128.000,00	640.000,00
Totaal	100,00%	1.000.000,00	1.000.000,00	1.500.000,00	1.500.000,00	2.728.000,00	2.728.000,00	2.728.000,00	2.728.000,00	2.728.000,00	18.640.000,00
		Via PSL									

Tabel 4: IBA Financiële projectbijdrage per gemeente incl. Schinnen

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Apparaatkosten	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	4.500.000,00
Projectkosten						18.640.000,00				18.640.000,00
Totaal										23.140.000,00
Specificatie Besluiten Projectkosten Provincie Limburg incl. op afroep										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
Projectkosten via begroting (instrumenten)		615.000,00		1.267.000,00	1.267.000,00	665.000,00	665.000,00	948.000,00	77.500,00	5.504.500,00
Projectkosten op afroep (subsidies)				427.000,00	4.413.000,00	PM	PM	PM	PM	5.860.000,00
		615.000,00		1.694.000,00	5.680.000,00	665.000,00	665.000,00	948.000,00	77.500,00	10.344.500,00

Tabel 5.: Financiële bijdrage door de Provincie Limburg

Tabel 4 en 5 geven de aandeelhoudersbijdrage per partij weer.

De betaalcyclus die in de Aandeelhoudersovereenkomst is afgesproken met de Provincie Limburg is anders ingericht dan die van de gemeenten. Ter voldoening van de financiële bijdrage aan IBA Parkstad draagt de Provincie jaarlijks voor 50% bij van de kosten van de IBA-begroting, overeenkomstig het Provinciale aandeel in het IBA-aandelenkapitaal.

Daarnaast wordt de financiële bijdragen van de Provincie aan IBA-projectsubsidies (eveneens 50%) op afroep uitgekeerd naar aanleiding van door de AvA goedgekeurde subsidiereserveringen.

4.5 IBA Meerjarenraming 2019-2021

De meerjarenraming 2019-2021 blijft ten opzichte van de meerjarenraming 2018-2021 ongewijzigd. De hogere kosten die worden geraamd voor Public in de jaren 2018 en 2019 worden incidenteel gedekt door onttrekkingen aan de algemene reserve.

5 IBA PROJECT SUBSIDIES

Het beschikbare subsidiebudget van IBA bedraagt afgerond € 26,5 miljoen. Daarvan heeft de AvA tot en met 30 september 2017 een totaalbedrag van ruim 9 miljoen euro aan subsidiebijdragen goedgekeurd.

De financiële middelen voor de subsidies maken geen deel uit van de IBA-Begroting. IBA voert het subsidieproces uit namens zijn aandeelhouders. Het juridisch kader daarvoor bestaat uit de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB) en daarnaast de IBA Subsidieverordening en de IBA Subsidieregeling. Algemene subsidieregels die gelden voor de lokale overheden en dus deel uitmakend van de AWB zijn voor IBA Parkstad BV onverkort van toepassing. Tevens is ten behoeve van de daarvoor in aanmerking komende IBA-Projecten een Subsidie-aanvraagformulier ontwikkeld. De genoemde documenten zijn te vinden op www.iba-parkstad.nl. De Provincie-Limburg voert het IBA-subsidieproces zowel financieel als juridisch uit.

De mogelijkheid bestaat dat het subsidieproces in 2021 nog niet volledig is afgewikkeld. De opdracht van IBA is dan voltooid en de eindafrekening met de aandeelhouders is gemaakt. Een eventuele rechtsopvolger van IBA Parkstad zal in die omstandigheden de uitvoering van de laatste stappen van het IBA-subsidieproces voor zijn rekening dienen te nemen.

Het subsidieproces

In 2016 is het proces van subsidietoekenning van start gegaan. De start markeert de eerste overgang van de 'veredelingsfase' van IBA-kandidaatprojecten naar de fase van subsidieverlening. De projecteigenaren zijn verantwoordelijk voor de realisatie van de IBA-projecten. IBA ziet toe op de realisatie van de goedgekeurde IBA-projecten met als aandachtspunt dat de projecten tijdig worden gerealiseerd in overeenstemming met de subsidievoorwaarden. Na realisatie stuurt de projecteigenaar de eindverantwoording toe aan IBA Parkstad of zijn mogelijke rechtsopvolger, die op basis van de eindafrekening vaststelt of aan de subsidievoorwaarden is voldaan, of een eventuele laatste termijn van het toegekende subsidiebedrag kan worden uitbetaald, of dat niet (volledig) aan de subsidievoorwaarden is voldaan waardoor (een deel van) het uitbetaalde subsidiebedrag kan worden teruggevorderd.

Bijlage 1 Overzicht IBA 50 met focus op 15 projecten

IBA PRACTICAL	
1 CENTRUM PARKSTAD	
1 Central Park Gemeente Heerlen	14 Leisure Ring / Leisure Lane Stadsregio Parkstad / Province Limburg
2 Rondas Kwartier Gemeente Heerlen	15 RWZI Tervorm M31 / Achterveld
3 Marktboulevard Gemeente Heerlen	3 NOORDSTAD
4 Stadslaan Gemeente Heerlen	16 Emma Safety Foodwear
5 Urban Experience Gemeente Heerlen	17 Woonruim Hoerdsbroek Dix J.A.M.A. Vrijems
6 City East Gemeente Heerlen	18 Natuur Wonder World Gemeente Brunssum
7 Bragelands & Stadsboulevard Province Limburg / Gemeente Heerlen	19 Brunssum Centrum / Noord Gemeente Brunssum / Dix J. Giesse
2 STEDELIJKE PARKEN	20 Treebeek / Brunssum-West Gemeente Brunssum
8 Wilhelmsberg Gemeente Landgraaf	21 MATO & Omgeving Brunssumsteede Gemeente Brunssum
9 Eigenaars Gemeente Landgraaf	22 St. Servaaskerk Veenrade Gemeente Nuth
10 Groene Stadsregio Parkstad / Province	23 Scholen Nieuw Loobroek & Passant Gemeente Landgraaf / Province / Maastricht
11 Slot Schachters Stichting Slot Schachters	4 MIDDENSTAD
12 Gebroedersbos Gemeente Heerlen	24 Bekkenveld Gemeente Heerlen
13 Endless Summer Dix J. & Krijn Bz.	25 Landloop Gemeente Landgraaf
	26 Hooger Op Heerlenlaan Stichting Hooger Op
	27 C-RIJ 2.0 LNL O. Sijmerts
	28 Koninginlan Landgraaf Gemeente Landgraaf
5 ZUIDSTAD	
29 Center Court Gemeente Kerkrade	30 Elisabeth Sijde Stichting Elisabeth Sijde
31 Superlocal Gemeente Kerkrade	32 C-City & IBA Scoop
33 Rolduc Gemeente Kerkrade	34 Energie Hub Stichting Energie Hub
6 LAND VAN KALK & BEEKDAL	
35 Oerind van B&K Gemeente Sijpeveld & Honderdal	36 Klooster Loreto & Danian Kloosterorde
37 Gebiedsontwikkeling ZSM Gemeente Sijpeveld	38 Rijnlands Vrijland Gemeente Sijpeveld
39 OLV van Abdijruïne Bisschop Kruisrade Gemeente Veenendaal / Kerkstichting Kruisrade	40 Zorgboerderij / Buitenschoolse Zorgboerderij Middelburg
41 Houten Insterade, Tordons & De Aar Buitenschoolse Middelburg	
7 VAN SCHIMMERT TOT SCHINVELD	
42 Poort van Panstad Oudebanken Gemeente Oudebanken	43 Stationsomgeving Ruit Gemeente Ruit
44 Bui op de Meier Nieuw Gemeente Ruit	45 Ruit van Schimmert Dix N. Landgraaf
46 Zorgplein Schinveld Gemeente Oudebanken	47 Gebiedsontwikkeling Schinveld Gemeente Schinveld
48 Scholen Nieuw Heren	
8 Voorstad	
49 IBA Labor Dix N. Landgraaf	
IBA Aachen	
IBA PUBLIC	
IBA Eppo & Forum	
IBA Cultuurprogramma	
IBA Routes	
IBA ACADEMY	
50 IBA Sustainable Innovations Dix N. Landgraaf	
IBA Nieuwe Economie	
IBA School	
IBA Socialism	

Bijlage 2 Overzicht 3 pijlers voor 15 focusprojecten

IBA 15 MAJEURE PROJECTEN / 3 PIJLERS

CENTRUM PARKSTAD

- 1 Central Park
- 2 Romeins Kwartier
- 3 Muziekboulevard
- 4 Urban Experience

LEISURE

- 5 Wilhelminaberg
- 6 Groeves
- 7 Leisure Ring
- 8 Leisure Lane
- 9 Nature Wonder World
- 10 Center Court

PARKSTEDELIJKE SCHIL

- 11 Onderbanken
Poort van Parkstad Onderbanken
Kasteel Etzenrade, Fietsbrug & Zweefvliegveld
- 12 Nuth
Poort van Parkstad Nuth:
Sintiansomgeving Nuth & Entree A76
Reus van Schimmert
Herbeshedding Waterloren
- 13 Schinnen
Gebiedsontwikkeling Schinnen:
Thuil & Amsterrode
- 14 Voerendaal
Oerland van Kalk
Natuurtransfaria
OLV van Albyddurende Bijstand Kunrade
Woonwoning-functie
- 15 Simpelveld
Oerland van Kalk
Natuurtransfaria
Gebiedsontwikkeling ZLSM
Touristische Route & Nieuwe Functies